

Winter 2025/Voorjaar 2026

Gidsengids

IVN ENSCHEDE

INSTITUUT VOOR NATUUREDUCATIE

Nummer 275

BELEEF DE NATUUR!

Bestuur

Voorzitter

* Joke Voogt

email: voorzitter@ivnenschede.nl

Secretariaat

1e secretaris (t/m ALV in maart 2026)

* Nico van Diepen

Bouwhuishorst 23

7531 EZ Enschede

06-47270894

email: ivnenschedesecretariaat@gmail.com

* Ronald Stockmann (per datum overdracht ALV in maart 2026)

Penningmeester

* Greetje Koster

email: penningmeester@ivnenschede.nl

Colofon

De Gidsengids van IVN Enschede verschijnt 4 x per jaar.
Voor meer informatie zie: www.ivn.nl/afdeling/enschede
en www.facebook.com/IVNEnschede

Redactie Gidsengids

email: redactie@ivnenschede.nl

Website

* Jan Willem Visschers

email: webmaster.enschede@ivn.nl

Facebook

* Karin de Vries

email: karin.de.vries@home.nl

* Inge van Erkelens

email: ivanerkelens@hotmail.com

Drukker

* Editoo B.V. te Arnhem

tel. 085 773 774 2 - www.editoo.nl

Lidmaatschap IVN

Aanmelden en opzeggen per email via secretariaat

Contributie per jaar leden € 25,00; huisgenoten € 6,00

Minimale jaarbijdrage donateurs is € 15,00.

IBAN: NL05 INGB 0000 8388 83 t.n.v. IVN afd. Enschede

Van harte welkom bij IVN Enschede

IVN, Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid, is een organisatie met ca. 180 afdelingen in Nederland en ca. 26.000 leden, waarvan ca. 8.000 actieve vrijwilligers. IVN heeft als doel mensen bij de natuur te betrekken en jong en oud laten beleven hoe leuk, leerzaam, gezond én belangrijk onze natuur is.

Onze afdeling IVN Enschede telt momenteel ruim 100 leden incl. huisgenootleden. Zij zetten zich in op het gebied van milieu, natuureducatie en duurzaamheid. Vooral door het stimuleren van natuurbeleving willen we onze liefde en kennis voor de natuur delen. Tevens organiseren we speciale bijeenkomsten voor onze leden en donateurs. Per kwartaal ontvangen zij het afdelingsblad de "Gidsengids".

Zin om vrijblijvend eens te komen kijken, mee te doen met onze activiteiten of lid worden? Dan kun je contact opnemen met ons secretariaat. Je bent van harte welkom!

Werkgroepen

- * Schoolwandelingen
- * Grijs, Groen en Gelukkig
- * Heemtuin
- * IVN infokraam
- * PR & Communicatie
- * Publiekswandelingen

In dit nummer

- 3 - 7 Agenda ALV en jaarverslag 2026
- 8 egelhulp in het klein
- 9 verslag van de voorzitter
- 10 verslag inspiratiedag 7 februari / opfriswandeling
- 11 de ijsvogel / bloeddruppelstekelzwam
- 12 wisseling van de wacht werkgroep publiekswandelingen / Aamsveen Bonhoeffer
- 13 speurneuzen aan zet
- 14 cursus Bomen over Bomen
- 15 - 16 verslag zwammen over zwammen
- 17 verslag kinderpaddestoelenpuzzeltocht Smalenbroek
- 18 kennismaking Greetje Koster, nieuwe secretaris IVN Enschede
- 19 Tuinvogelpuzzel en oproep PR en Communicatie

Foto voorpagina: Lycke van Maanen / Locatie Buursezand

Agenda voor de Algemene Ledenvergadering van IVN Enschede

12 maart 2026, Nivongebouw Dotterbloemstraat 120, aanvang 19:30 uur.

1. Opening.
2. Mededelingen, vaststellen agenda.
3. Verslag Algemene Ledenvergadering van 3 april 2025 (te vinden in Gidsengids 273, zomer 2023, <https://www.ivn.nl/afdeling/enschede/eerdere-gidsengidsen>).
4. Verslag extra Algemene Ledenvergadering van 25 september 2025 (te vinden in Gidsengids 274, herfst 2025, <https://www.ivn.nl/afdeling/enschede/eerdere-gidsengidsen>).
5. Jaarverslag 2025, exclusief financiën (te vinden in Gidsengids 275, voorjaar 2025).
6. Financieel jaarverslag 2024 (wordt de leden toegestuurd per mail).
7. Verslag kascontrolecommissie en decharge.
Kascontrolecommissie bestaat uit Henk Gelderman en Marian Boensma, met als reserve Koen Brand.
8. Nieuwe kascontrolecommissie.
Voor de controle van 2026 vormen volgens de systematiek Marian Boensma en Koen Brand de commissie. Gezocht wordt een reservelid.
9. Begroting 2026 (wordt de leden toegestuurd per mail).
10. Samenstelling bestuur.
Tussentijds afgetreden volgens plan: Dirk Nijenboer (per 1 januari 2026).
Aftredend per heden volgens plan: Nico van Diepen.
Het bestuur bestaat uit Joke Voogt (voorzitter@ivnenschede.nl), Greetje Koster (penningmeester@ivnenschede.nl) en Ronald Stockmann (secretariaat@ivnenschede.nl).
11. Resultaten inspiratiedag.
12. Rondvraag en sluiting.

Na afloop van de vergadering is er een quiz met een kwinkslag.

Jaarverslag IVN afdeling Enschede 2025

Van het bestuur

Op 31 december 2025 heeft IVN-afdeling Enschede 129 hoofdleden (47 lokaal en 82 landelijk), 15 huisgenootleden en 5 donateurs.

De reguliere ALV vond plaats op 3 april 2025. Het jaarverslag 2024 (inclusief financiële verantwoording) evenals de begroting 2025 werden besproken en goedgekeurd met dank aan het bestuur en de penningmeester in het bijzonder.

Op 25 september 2025 vond een extra ALV plaats, waar ingestemd werd met het voorstel voor een nieuw bestuur van de afdeling. Het nieuwe bestuur bestaat uit Joke Voogt (voorzitter), Ronald Stockmann (secretaris) en Greetje Koster (beoogd penningmeester). Er is afgesproken met het oude bestuur dat Dirk Nijenboer tot 31 december 2025 formeel aanblijft als penningmeester. Daarna neemt Greetje Koster het penningmeesterschap over. Door gezondheidsproblemen heeft Dirk het penningmeesterschap tot eind augustus kunnen uitoefenen. Greetje heeft eind december het penningmeesterschap met terugwerkende kracht van Dirk overgenomen.

Nico van Diepen (voormalig secretaris) blijft aan als lid van het bestuur tot de volgende algemene ledenvergadering op

12 maart 2026. Op deze wijze garanderen we continuïteit. Wij danken Hanneke van Dorp, Nico van Diepen en Dirk Nijenboer voor al hun inzet gedurende de vele jaren dat zij het bestuur vormden.

Het nieuwe bestuur vergadert maandelijks om lopende zaken af te handelen. Belangrijke agendapunten waren overdracht secretariaat en penningmeesterschap. Veilig werken en de voorbereiding de invoering van het landelijke beleid “in veilige handen” waaronder VOG verklaring voor actieve vrijwilligers. Ook hebben we de overgang van lokale naar landelijke leden voorbereid.

Het bestuur heeft vrijwel alle vergaderingen van het Provinciaal besturenoverleg van IVN Overijssel bijgewoond. IVN Enschede is bestuurslid van de vereniging Wageler Samen (het samenwerkingsverband van partijen die actief zijn in het Ledeboerpark en omstreken). Hanneke van Dorp (voormalig voorzitter) heeft het stokje overgedragen aan Pieter ten Caat (actief schoolgids), die nu namens ons bestuurslid is.

Samen met Landschap Overijssel organiseren we een aantal publiekswandelingen. De schoolgidsen van onze afdeling werken samen met De Viermarken, die namens de gemeente Enschede is aangesteld om het contact met

de scholen goed te laten verlopen. Het bestuur heeft overleg gevoerd met Tamar Meijer, projectmedewerker voor groene projecten (groene schoolpleinen, groene en gezonde buurt) van de gemeente Enschede. Het bestuur is voornemens om begin 2026 een inspiratiedag te organiseren om samen met de leden te ontdekken waar we warm voor lopen en samen naar toe willen. Het komende jaar zal worden overlegd met de Herenboeren over mogelijkheden tot samenwerking en ook de samenwerking met IVN-afdeling Haaksbergen (waarmee we samen de LGO en NGO organiseren) staat op de agenda.

Interne activiteiten

De nieuwjaarswandeling van 2025, gehouden op 11 januari, is voorbereid door Hanneke van Dorp en Frans Briër en werd dit jaar georganiseerd met medewerking van De Herenboeren van de Usseleres. Het bestuur van de Usseleres had al eerder contact gezocht met het IVN om onze leden kennis te laten maken met de werkwijze van de Herenboeren en de mogelijkheden om te participeren in dit project. Door rond de Usseleres een nieuwjaarswandeling te houden konden beide zaken mooi gecombineerd worden. Een verrassend rondje Usseleres overigens, waar nog oude erven te vinden zijn. Ook de wijze van biologisch boeren kwam natuurlijk aan de orde. Rond 25 deelnemers konden na afloop in de schuur van de Herenboeren genieten van koffie/thee en door enkele leden zelfgebakken lekkers, zoals inmiddels traditie geworden is. Een presentatie over de geschiedenis van de Herenboeren in hun kantine sloot deze leuke en geslaagde middag af.

In tegenstelling met eerdere jaren vond dit uitje niet in het najaar, maar al op 5 juli plaats vanwege de regionale inspiratiedag in september, die door de besturen van het IVN Haaksbergen en Enschede werd georganiseerd.

Dit jaar was het oog gevallen op het Biologisch Station in Zwillbrock, met o.a. een bezoek aan het Zwillbrocker Venn met het bekende Flamingo eiland. Voor de wandeling in het Zwillbrocker Venn hebben we dankbaar gebruik kunnen maken van een wandeling aan de hand van een gids van het IVN afdeling Oost Achterhoek. In het Biologisch Station was een mooie tentoonstelling te bekijken die de historie van het gebied met allerlei facetten laat zien.

Na een goed verzorgde lunch bij Restaurant Kloppendiek werd een wandeling door het Zwillbrocker Venn gemaakt, waarbij het uitzichtpunt bij het Flamingo eiland zeer de moeite waard was. Hoewel het broedseizoen van de Flamingo's al voorbij was en de meeste flamingo's gevlogen waren is toch nog één Flamingo gespot, naast vele andere vogelsoorten.

Voor degenen die slecht ter been waren was een bezoek aan het nabij gelegen mooie Barok kerkje zeer de moeite waard. Frans, Jeanette en Ineke gaven aan het stokje voor de organisatie door te geven aan een verse vrijwilligers, Ronald Stockman en Karlijn Beune hebben zich hiervoor gemeld. Frans zal met oog op de overdracht volgend jaar ook nog meewerken. Deze middag werd bezocht door 20 deelnemers. Een punt van aandacht is het feit dat de deelnemers veelal uit "bekende", vaak al actieve IVN-ers bestaat. Nagedacht zal gaan worden over de manier waarop ook andere leden bereikt kunnen worden. Te denken valt o.a. aan de communicatie hierover (en welke kanalen), tijdstip waarop het uitje aangekondigd wordt.

Publiekswandelingen

Coördinator (-en): Greetje Koster en Lidy Vrijheid en gidsen: Bert, Els, Françoise, Frans, Hanneke, Ineke, Inge, Jan, Jan Willem, Joke, Karin, Koen, Leny, Lidy S., Mari, Martin, Nico, Ronald.

Activiteiten in 2025:
Wandelingen voor volwassenen: 3 op woensdag, 3 op donderdag, 3 op vrijdag, 2 op zaterdag en 1 op zondag. (219 deelnemers).
Er zijn dit jaar 3 activiteiten georganiseerd voor kinderen en hun (groot-)ouders. (90 kinderen+60 volwassenen).
Daarnaast nog ongeveer 5 (avond)wandelingen in samenwerking met Landschap Overijssel.

Publiekswandelingen		
Datum	Omgeving	Aantal deelnemers
23 en 26 januari	Stroinkslanden	25 en 11
13 februari	Ledeboerpark	9
15 maart	Helmerhoek	16
9 april	Proef de natuur, Tweekelo	14
15 mei	Wooldrik	18
30 juli	Stadse natuur, Boddenkamp	16
3 augustus	Zonnekronen en soja, Rutbeek	17
15 augustus	Proef de natuur	19
13 september	Vliegveld	24
10 oktober	Boddenkamp	16
31 oktober	Zwammen over zwammen	16
10 december	Doorstap Lonneker	18

	Totaal deelnemers	219
Kinderactiviteiten	Door kinderteam	Kinderen + volwassenen
19 februari	Ledeboerpark	30 + 20
12 oktober	Het Stroink	35 + 20
22 oktober	Kinderboerderij Noord	30 + 20
	Totaal deelnemers	95 + 60

Ontwikkelingen in 2025: de coördinatoren Greetje Koster en Lidy Vrijheid stoppen per december '25 en worden opgevolgd door Hanneke van Dorp, Karin de Vries, en Inge van Erkelens.

- Terugblik:
- de deelnemers zijn vooral mensen die op de mailinglist staan, trouwe klanten dus.
 - de persberichten in Huis aan Huis lijken minder goed gelezen te worden.
 - de social media facebook en instagram lijken meer aandacht te trekken.
 - voor de kinderactiviteiten wordt naast de gebruikelijke PR ook geflyerd bij de scholen in de wijken waar de activiteit wordt gehouden; we weten nog niet goed wat dat oplevert.
 - de kinderactiviteiten trekken ook nieuwe doelgroepen aan: jonge ouders en hun kinderen.
 - Ook dit jaar was er weer een gidsenochtend op de tweede zaterdag van november. Net als vorig jaar mochten we vergaderen in de Viermarken. Er is weer een mooi programma samengesteld voor het komende jaar.
- Lidy Vrijheid en Greetje Koster

Schoolwandelingen

Ontwikkelingen in 2025
Organisatorisch is in 2025 de vernieuwde samenwerking met De Viermarken gestart; onder leiding van Mieke van Dragt verzorgt nu Petra Kroeske het contact met scholen; zij heeft Tineke Eitink opgevolgd. Halverwege het jaar 2025 is hiervoor een vernieuwde website en brochure voor scholen ingezet.

Kernactiviteiten in 2025

Activiteit	school	# leerlingen	# gidsen
Voorjaarsactiviteit Groot Brunink	PO	72	10
Schoolwandeling Leven van het land Hof Espelo	PO	43	10
Najaars activiteit Lammerinkswönn	PO	61	9
Pilot schoolwandeling in het Aamsveen	VO	51	9

Tussentijds hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden

- Twentse waterweken (11 mei – circa 350 bezoekers – gids Jan Muller)
- Slootjesdag (7 juni – circa 20 kinderen – 10 gidsen)
- Bodemdiertjes en Modderdag bij Herenboeren 14 en 28 juni (JW Visschers – 65 kinderen – 6 gidsen)

Nieuw is de samenwerking met Landschap Overijssel rond het Aamsveen; doel is een internationaal schooleducatie project op te zetten rond het thema herstel van het hoogveen. Hiervoor wordt samengewerkt met de Duitse zusterorganisatie van Landschap Overijssel in Zwillbrock.

Nieuw is ook de opzet van een educatieve wandeling voor scholen rond het Voedselbos bij De Viermarken in samenwerking met Yvonne Weustink.

Zorgen zijn er echter ook; om verschillende redenen nemen steeds minder basisscholen deel aan ons bestaande aanbod schoolwandelingen. Een meer flexibele aanpak hiervoor is in onderzoek. Zorg is er ook ten aanzien van de vernieuwde samenwerking met De Viermarken; de aanpak rondom schoolwandelingen zal veranderen. Hoe en wat? Dat zal in 2026 ongetwijfeld meer duidelijk worden. Coördinatoren: Chris Eijkholt en Marian Boensma
Aantal actieve schoolgidsen: 17

Voortgezet onderwijs

Op 28 mei 2025 kwam Stedelijk Zwering met ongeveer 75 leerlingen (brugklas) naar het Ledeboerpark. In twee rondes werden ze door 6 van onze gidsen samen met hun docenten rondgeleid langs diverse natuuropdrachten. Ook het Lammerinkswönn werd op deze excursie meegenomen.

Wandelingen voor mensen met visuele beperking

De werkgroep Blindenwandelingen, van IVN-Haaksbergen en IVN-Enschede, heeft ook in 2025 een voorjaars- en een najaarswandeling georganiseerd voor mensen met visuele beperkingen. De leden zijn: Maria Wielens, Frans Briër, Martin Hoek, Nico van Diepen en Mari Berens. Ieder van ons brengt haar/zijn betrokkenheid in, we zijn goed op elkaar ingespeeld.

Deze natuurwandelingen onderscheiden zich van andere excursies van IVN. In het kiezen van een gebied onderzoeken we nauwkeurig de leer- en geniet-mogelijkheden voor blinden en slechtzienden. Paden met veel boomwortels of hoogteverschillen bijvoorbeeld zijn moeilijk voor mensen die dat niet kunnen zien. Er moet voldoende te voelen en te beleven zijn.

Voor deze doelgroep vormen de wandelingen daarnaast een mogelijkheid om elkaar te ontmoeten, zodat we altijd zorgen voor een gelegenheid vlakbij waar we kunnen kofiedrinken. Soms komt er een deskundige die wat kan vertellen over die specifieke locatie.

We hebben goede contacten met het Oogcafé in Hengelo, het Maculacafé in Enschede, met Bartimeus en Koninklijke Visio. Die brengen we als eerste het nieuws over de komen-

de wandeling. Deelnemers komen daardoor uit Twente maar soms ook van verder zoals Deventer of Zwolle.

De meesten kunnen vanwege hun beperkingen niet zelfstandig komen en nemen hun vaste maatjes mee. Enkelen komen met de trein, voor hen hebben we een haal- en brengservice van en naar het (bus)station.

We hebben een maximum van 8 a 9 blinden/slechtzienden, met enkele begeleiders erbij komen we dan op een groep van 14 a 15 deelnemers. Op deze manier kunnen we iedereen persoonlijk bij alle items betrekken. Als er meer belangstellenden zijn, plannen we een week later eenzelfde wandeling.

In het voorjaar bezochten we het Ledeboerpark. Het weer was prachtig. Veel gezien en gevoeld, vooral de grote mammoetboom was een succes. In het Lammerinkswönn dronken we koffie en kregen we uitleg over dat bijzondere “los hoës”. Deze keer liep een camerateam van 1Twente mee, we zagen een prachtige reportage!

In het najaar gingen we naar het Stroinksbos. Spannende paden, veel om te ontdekken. Onder de koffie vertelde een medewerker van Landschap Overijssel over de geschiedenis van het Stroinksbos.

Inmiddels is het een min of meer vaste groep deelnemers, elke keer komen er een of twee nieuwelingen bij. De deelnemers genieten van de wandeling, leren veel over de natuur en hebben een fijne ontmoeting met elkaar.
We gaan ook in 2026 door!
Mari Berens.

Infokraam

De infokraam is bedoeld om IVN (-Enschede) te promoten en ook om mensen de gelegenheid te geven wat materialen, die natuur-gerelateerd zijn, te bekijken en eventueel te kopen.
Coördinator/deelnemende leden:
Jan Willem Visschers (coördinator), Annemarie Steffens, Louis Knuppel, Marian Boensma, Ineke Muijser.

Activiteiten 2025:
Hieronder een lijst van momenten dat we present waren met de IVN-infokraam met daarachter het (geschatte) aantal contactmomenten:

- 19-02-2025 Kinderwinterwandeling Ledeboerpark (15)
- 10-05-2025 Molendag Wissinks Møl (25)
- 07-06-2025 Slootjesdag '25 Zweringbeekpark (20)
- 14-06-2025 Open dag - Herenboeren Usseleres (20)
- 29-06-2025 Modderdag – Herenboeren Usseleres (15)
- 14-09-2025 Dag van Hof Espelo (30)
- 04-10-2025 Regionale IVN-inspiratiedag Haaksbergen (20)
- 12-10-2025 Paddenstoelenfestijn voor kinderen – Smalenbroek (25)
- 27-11-2025 Cursusavond Module 10 Nivongebouw (15)

Onze presentie werd gewaardeerd. Mensen konden wat spullen bekijken, soms wat aanschaffen, maar vooral ook even een praatje maken. Dit alles dankzij de inzet en het enthousiasme van het ‘Kraamteam’. Wel merken we op dat versterking van ons team zeer gewenst zou zijn.
We willen ook zeker even noemen dat we nog steeds putten

uit de nalatenschap van Madeleine Gimpel. Veel mensen maken van de gelegenheid gebruik om uit die nalatenschap fraaie boeken, gidsen, naslagwerken voor een aardig prijsje aan te schaffen.

We hopen dat we het komend jaar weer op verschillende plekken met de infokraam present kunnen zijn.

Wilt u de huidige voorraad van de infokraam eens inzien, kijk dan op onze website: www.ivn.nl/afdeling/enschede/ivn-infokraam

Jan Willem Visschers

Website IVN-Enschede

Te vinden op www.ivn.nl/afdeling/enschede
Webmasters IVN-Enschede: Lidy Vrijheid en Jan Willem Visschers

Het is fijn om te melden dat sinds begin dit jaar Lidy Vrijheid, nadat Frank Herik stopte als mede-webmaster, die taak heeft overgenomen!

We hopen dat onze website in een behoefte voorziet. Het is voor ons, als amateurs op ict-gebied, best wel een uitdaging de website goed te beheren. Gelukkig is er vanuit IVN-Nederland een plezierige helpdesk waar we met onze vragen/problemen terecht kunnen.

Graag horen we ook van onze leden van IVN-Enschede op- of aanmerkingen. Die kunnen ons wellicht helpen om u met dit medium nog beter van dienst te zijn

Social Media

In 2025 is binnen IVN Enschede de werkgroep Social Media gestart. De werkgroep beheert de Facebook- en Instagram-kanalen met als doel de zichtbaarheid van IVN Enschede te vergroten en een breder publiek te bereiken.

De werkgroep bestaat uit Inge van Erkelens (Facebook) en Karin de Vries (Instagram). Beide kanalen zijn in 2025 opnieuw opgestart en worden ingezet om regelmatig informatie te delen over IVN-activiteiten. Social media vormen hiermee een aanvulling op bestaande communicatiemiddelen zoals Tubantia en de huis-aan-huisbladen,

Het zou fijn zijn als gidsen en andere betrokkenen vaker leuke foto's of natuurweetjes delen via e-mail of Whatsapp, zodat deze gebruikt kunnen worden voor social media. Door regelmatig te posten kan het aantal volgers verder groeien en neemt de betrokkenheid toe. Door deze inzet wil IVN Enschede meer mensen enthousiasmeren voor de natuur en voor deelname aan IVN-activiteiten, Groetjes, Inge en Karin.

PS. Op Facebook hebben we nu 1059 vrienden en op Instagram 54 volgers. Een mooie start.

Redactie Gidsengids

1. Samenstelling

- De redactie van de Gidsengids staat onder coördinatie van Louis Knuppel. De redactie bestond in 2025 verder uit Nico van Diepen en – gedeeltelijk – Stephanie Herlaar. De werkgroep is verantwoordelijk voor de inhoudelijke samenstelling, redactie en vormgeving van de Gidsengids. Jaarlijks verschijnen normaal gesproken vier edities

2. Aanlevering van kopij

- De inhoud van de Gidsengids wordt voornamelijk aangeleverd door de verschillende werkgroepen van IVN Enschede, in de vorm van verslagen van recent uitgevoerde activiteiten. Daarnaast worden incidenten

bijdragen ingestuurd over persoonlijke natuurervaringen die relevant en interessant kunnen zijn voor leden en donateurs.

3. Terugblik 2025

- De eerste 3 kwartalen van 2025 kon de Gidsengids tijdig en volledig bij de drukker worden aangeleverd.

De editie van het vierde kwartaal van 2025 en de editie van het eerste kwartaal van 2026 zijn echter samengevoegd. De belangrijkste redenen hiervoor waren:

- een beperkt aanbod aan kopij voor de laatste editie van 2025
- de vroegere planning van de jaarvergadering op 12 maart 2026
- de verwachting dat er voor het eerste kwartaal van 2026 ook onvoldoende kopij beschikbaar zou zijn
- de noodzaak om de Gidsengids al half februari 2026 bij de drukker aan te leveren, zodat deze met het jaarverslag tijdig bij de leden zou zijn

4. Vooruitblik 2026

- Voor 2026 staat een belangrijke keuze op de agenda: niet altijd voldoende kopij en een te lage redactiebezetting bedreigen het voortbestaan van de Gidsengids in de huidige vorm. Eerder is het belang van de Gids benadrukt als een serieuze en waardevolle informatiebron voor leden en donateurs. In hoeverre dit ook zo wordt ervaren door de achterban, is op dit moment niet duidelijk. Bij deze keuze is het van belang te weten dat opzeggen van het abonnement vóór 1 april dient te geschieden. Wel kan per maand het abonnement gewijzigd worden!

- Derhalve is het, gezien de beperkte bezetting, wenselijk om de redactie uit te breiden. Een bredere redactionele basis is nodig om continuïteit, kwaliteit en regelmaat van verschijnen te kunnen waarborgen.

Louis Knuppel

PR en Communicatie

Deze Werkgroep bestaat uit twee werkgroepleden: Tineke Eitink en Laura van de Pol. Laura houdt zich vooral bezig met externe promotie en Tineke intern en verzorgt de nieuwsbrieven aan belangstellenden. Vanwege de verhuizing van Laura naar elders zijn wij dringend op zoek naar uitbreiding voor de werkgroep. Laura nam in 2025 gelukkig nog de externe persberichten voor haar rekening, maar dat is wel tijdelijk. In 2025 heeft de werkgroep een paar keer PR-overleg gehad. Laura heeft in 2025 16 persberichten verzonden, waarvan het merendeel geplaatst is in o.a. Huis aan Huis bladen, wijkkranten en ook online.

Onze PR-mailinglist bevat momenteel ruim 300 mailadressen van belangstellenden (waaronder ook enkele leden). Deze belangstellenden geven bij hun aanmelding voor een activiteit aan dat ze graag op de hoogte gehouden willen worden van komende activiteiten. Eén of twee weken voor een activiteit plaatsvindt, verstuurt Tineke op verzoek van de Werkgroep Publiekswandelingen per mail een uitnodiging met informatie. In 2025 hebben we deze groep geattendeerd op 12 activiteiten van IVN Enschede. De werkgroep PR heeft ook aan IVN Slootjesdag bijgedragen.

Daarnaast is Tineke samen met Mari Berends in 2025 een telefonische enquête gestart om bij met name onze nieuwe leden te inventariseren hoe zij de afdeling, het contact ermee ervaren en hoe wij IVN Enschede kunnen verbeteren.

Dit wordt begin 2026 gepresenteerd aan het bestuur en zal dan ook gedeeld worden.

Tot slot: vind je het leuk om persberichten te schrijven, de publicatie daarvan te verzorgen en borrelen er nu allerlei ideeën in je op om onze IVN afdeling te promoten? Neem dan snel contact op met onze Werkgroep PR&Communicatie. Je bent van harte welkom!

Met vriendelijke groet,
Tineke Eitink en Laura van de Pol

Grijs, Groen en Gelukkig

Bovenstaande slogan, die vanuit IVN gebruikt wordt, heeft een verbinding gekregen met “Groen Verbindt”. Een ‘beweging’ die zich onder andere manifesteert op en rondom Erve Leppink ten oosten van de wijk Helmerhoek in Enschede. Erve Leppink is een landelijk gelegen, kleinschalige locatie van de Posten, speciaal voor ouderen met dementie.

Vrijwilligers van onze IVN vereniging werken hier mee aan de rolstoelwandelingen.

Op verschillende dagen, volgens een rooster, gaat de groep vrijwilligers met de bewoners van De Posten/Erve Leppink wandelen, als de weersomstandigheden dat toelaten.

Behalve deze rolstoelers lopen er regelmatig ook cliënten van de J.P. van de Bentstichting, die ook op Erve Leppink gehuisvest worden, zelfstandig met ons mee. Dat geeft veel voldoening voor ons allemaal.

Coördinator werkgroep:

Nolda Ernst (vrijwilliger bij Erve Leppink-De Posten)

Deelnemende IVN-vrijwilligers:

Hanneke van Dorp, Nico van Diepen, Roos Platvoet, Ruud Sluijter, Wilma Venema (vanwege blokkades op de wandeldagen afgehaakt) Petra Budde (sinds september)

Activiteiten in 2025:

We maakten dit jaar zo rond de 23 keer met de bewoners van de verschillende afdelingen op Erve Leppink een wandeling van een uur. Die wandelingen vinden plaats om de 14 dagen wisselend op dinsdag- en donderdagmorgen van 11.00 – 12.00 uur. Tijdens het wandelen kijken we om ons heen om te genieten van/elkaar te attenderen op de natuur in de wijdeste zin van het woord!

Samenwerking:

Zoals genoemd coördineert Nolda Ernst, vrijwillig medewerkster van Groen Verbindt bij Erve Leppink, deze activiteit. Zij maakt een rooster en geeft de zorgafdelingen van Erve Leppink door met hoeveel vrijwilligers we elke keer komen.

Om een en ander ook goed te stroomlijnen met de verpleging heeft er in oktober een overleg plaatsgevonden met een leidinggevende van de afdelingen van Erve Leppink. Daarbij zijn goede afspraken gemaakt

We hopen dit mooie vrijwilligerswerk blijvend te kunnen uitvoeren!

Jan Willem Visschers

Heemtuin

De heemtuin groep bestond in 2025 uit de vrijwilligers: Jeanette, Ruud, Yvonne, David, Magda, Frans, Peter en Hielke. Niet alle vrijwilligers zijn lid van IVN.

Op woensdagmorgen houdt de groep zich bezig met het

onderhoud van de heemtuin in het Ledeboerpark. Dit betekent veel snoeien, maaien en afvoeren, wieden, verplanten en wat er verder zoal op het pad komt. De groep houdt een logboek bij.

Een samenvatting hiervan, geschreven door Yvonne, is op te vragen bij de redactie.

Onderwijsteam

De werkgroep is een samenwerking tussen IVN Enschede en IVN Haaksbergen

Werkgroepleden: Nico van Diepen, Jan Willem Visschers, Joke Voogt, Hanneke van Dorp (tot okt 2025) allen Enschede. Maria Wielens (tot febr. 2025) Cornelia Riegler en Sytske Boonstra van IVN Haaksbergen. Greetje Koster coördinator.

Landschapsgidsenopleiding 2025-2026

Voor de cursusperiode 2025-2026 is de Landschapsgidsenopleiding, naar aanleiding van de evaluaties van vorige cursussen, verbeterd. Bij elke theorieles is een vijfminutenpraatje en een natuurmoment, uit te voeren door de cursisten, toegevoegd. Zo krijgen de lessen een extra interactief aspect en wordt er aandacht besteed aan gidsvaardigheden en natuurontwikkeling. Beide onderwerpen zijn voor de cursisten een verplicht onderdeel voor het behalen van het diploma.

Er is ook een les Biodiversiteit toegevoegd. In de NGO fase 2 zal een les Landschap van Nederland worden toegevoegd. Verder hebben we het structureel bijhouden van een natuurdagboek ook toegevoegd aan de opleiding. We hopen zo dat de cursisten als toekomstige landschapsgidsen betere voorbereid zijn. We zijn op 4 september 2025 gestart met 24 cursisten. Ondertussen zijn er 3 cursisten gestopt met de opleiding vanwege privéomstandigheden. We hebben in 2025 13 lessen gehad. In 2026 wordt de rest van de lessen vervolgd en we hopen begin juni met minimaal 20 cursisten te eindigen.

Landelijke contact

IVN NL is bezig om de natuurgidsenopleiding te vernieuwen. Zowel de inhoud en leerlijnen van de opleiding als de NGO map. Twee van onze leden zijn actief in deze landelijke werkgroep.

Korte cursussen

Bomencursus

De cursus bestond uit 3 donderdagavonden in het NIVON-gebouw en 3 excursies op zaterdagochtend. De activiteiten vonden plaats tussen 20 maart en 10 mei. De belangstelling was groot. Er waren 24 deelnemers, het maximum, en daarnaast waren er nog vele belangstellenden die op een reservelijst kwamen.

Na de evaluatie van de cursus is besloten deze volgend jaar opnieuw aan te bieden, maar met uitbreiding van de donderdagavonden van 3 naar 4. De cursusdocenten waren Hanneke van Dorp en Koen Brand. Zij werden ondersteund door Karin de Vries, Leny van Veen- Grootzevert en Lidy Vrijheid.

Egel-hulp in het klein

Enkele weken geleden zag ik 's avonds laat een egeltje op het grasveld voor onze huizen.

Ik had thuis nog een egel-huisje in de doos staan, eerder dit jaar gekocht maar nog niet in elkaar gezet.

Dat heb ik een dag of wat later maar gedaan. Alleen wist ik niet zo goed wat ik er verder mee zou doen. Dus de egelopvang gevraagd: kattenvoer en water .. absoluut geen melk! Melk worden ze ziek van. Ze zijn lactose intolerant. Dan komen ze aan de diarree, drogen uit, gaan dan meestal dood....

Schoteltjes met kattenvoer en water in het huisje gezet in de hoop dat een egel het huisje zou "kraken". Ik was eigenlijk wel een beetje bang dat de ratten het eten zouden vinden en opeten en de wildcamera is op de camping, dus daar kon ik ook niets mee thuis.

Maar al snel moest ik de blaadjes weghalen van het voer en ondertussen heb ik geleerd dat egeltjes wel die blaadjes over het voer leggen, ratten doen dat niet. Vanmorgen kon ik beide schoteltjes opnieuw vullen, het bewijs dat er echt een egeltje in mijn huisje zit! Zo blij mee!

We hebben hier erg veel last van ratten en vogeltjes mogen wij niet meer voeren hier, dus dat egeltje is geweldig!

Zo simpel eigenlijk: een egelhuisje is makkelijk te maken, maar ook redelijk goedkoop aan te schaffen (mijn huisje was 10 euro in Duitsland)

In dat huisje zet je dan een schoteltje met kattenvoer en een schoteltje water en dan maar hopen dat er een egeltje komt!!

Ik heb contact gehad met Egelopvang Prikkelootjes Enschede, zij verzekerde me dat het al goed is als je een rommelhoek hebt met bladeren, egels willen graag droog eten op een beschutte plek, en graag een bakje water. Egelhuisje kun je ook zelf maken door bijv met overgebleven stenen een huisje te maken, dak er op van hout, of je gebruikt een plastic bak, daar plastic riool-koppelstukken aan vast maken als ingang ... er zijn zoveel mogelijkheden.

De egel is zo mooi en bijzonder. Als je echt gaat kijken, op een bankje, kopje thee erbij, of glaasje wijn. Dekentje voor de kou. Dan vanaf mei rondom schemer.....

Dan ga je zien dat elk egeltje anders is. De kleur, bouw, tekening op snuitje. maar ook het gedrag. Dan herken je ze op gegeven moment! Zegt de Egelopvang.

Egelopvang Prikkelootjes Enschede is altijd bereid om te helpen bij het bedenken van mogelijkheden voor de hulp aan egeltjes!

Ze zijn te vinden op Facebook en Instagram.

Stephanie Herlaar

Binnenkant van het egelhuisje

Egel met bijna volledig groen dak voor isolatie

Foto: IVN Beeldbank

Van de voorzitter

Over eiken

De botanische tuin is een vast onderdeel van ons bezoek aan Melbourne (waar onze zoon & familie woont). Aangemoedigd door de bomencursus, waaraan mijn man en ik vorig jaar hebben deelgenomen, hebben we ons dit keer verdiept in de vele verschillende eiken in de tuin. En dat terwijl eiken oorspronkelijk niet in Australië voorkomen. We tellen 25 verschillende soorten eiken alleen al op het eikengrasveld, want verspreid in de tuin staan er nog meer. Veel eiken in de tuin zijn al meer dan 100 jaar oud.

Door de eeuwen zijn eiken belangrijk geweest voor ons, maar ook voor het ecosysteem. Ze bieden een leefgebied voor talloze insecten, vogels en zoogdieren. Door klimaatverandering, ziekten en de wijze waarop we het land inrichten wordt ongeveer 40% van de eiken bedreigd, aldus de conservator op de website van de tuin. We fotograferen van iedere soort de bast, de bladeren en (als het lukt), de vruchtjes.

Er staat een prachtexemplaar van onze zomereik (*Quercus robur*), ook in een rode versie. We kwamen eiken tegen uit bijna alle continenten, behalve dus Australië, Zuid-Amerika en Antarctica.

Sommige bomen lijken niet op de eiken die wij zo goed kennen. De bladeren van de steeneik (*Quercus ilex*) lijken op onze hultst, maar de vruchtjes dan weer op de ons vertrouwde eiken. De vruchtjes van de Turkse eik (*Quercus cerris*) hebben wel wat weg van beukenootjes. De *Quercus Emoryi* uit Mexico heeft dikke bladeren, die duidelijk bestand moeten zijn tegen hitte en droogte.

We genoten en bleven ons verwonderen over de grote variatie aan eiken en de ouderdom van de bomen. Verwonderen en genieten zagen we ook bij de kinderen die meededen aan de herfstactiviteit van het afgelopen najaar. Zij verzamelden onder andere bast, bladeren en vruchtjes van verschillende bomen. Dit voorjaar gaat de bomencursus weer van start. Een aanrader voor iedereen die meer wil weten over onze inheemse bomen. Wij hebben er veel van geleerd, we hebben goed leren kijken naar bomen. En, misschien wel het belangrijkste, we zijn nieuwsgierig geworden naar bomen.

Joke Voogt

Inspiratiedag IVN Enschede 7 februari 2026

Inspirerend! Een impressie.

En dan is het 7 februari, de inspiratiedag van IVN Enschede. De eerste bijna lentedag van het jaar. Je doet als bestuur je best, maar of we elkaar echt kunnen inspireren vandaag? Ik vind dat best spannend. Met zo'n 16 IVN-ers gaan we in de Oldenhof aan de slag onder leiding van Petra Strijker (LGO-cursist). Aan de hand van duidelijke opdrachten praten we in kleine groepjes over de toekomst van onze afdeling. Niet dat het slecht gaat. Uit interviews onder "stille" leden blijkt dat we al veel goeds doen (meer hierover in de volgende Gidsengids), maar het kan beter.

Het centrale thema is "Waar staan we voor, voor wie doen we het en hoe kunnen we dit realiseren". Een belangrijke aanbeveling uit de gesprekken is om meer structurele aandacht te besteden aan de eigen leden. Hoe kunnen we het gemeenschapsgevoel versterken? Een tweede punt is om duurzaamheid als rode draad in onze activiteiten te verwerken. De deelnemers komen met concrete suggesties om deze aanbevelingen aan te pakken.

Gelukkig gaan we op deze prachtige dag ook nog even naar buiten. Na een heerlijke lunch lopen we naar de heemtuin. Nico heeft een fotoquiz bedacht over wat is er zoal te zien in deze tijd van het jaar. We doen ons best om alles te vinden. En dat is gelukt!

Ik ben blij met de positieve geluiden die ik hoor: "Dit geeft me energie". Goed dat we dit samen doen". "We doen veel goede dingen, maar weten van elkaar vaak niet wat we allemaal doen".

Kortom een geslaagde dag waarmee wij samen aan de slag gaan. Wordt vervolgd!

Joke Voogt

Cursus Bomen over Bomen - kennisopfris wandeling

Op 8 december 2025 kregen de cursisten van de bomencursus de gelegenheid om mee te lopen door het Smalenbroek en hun opgedane kennis nog eens op te frissen. Lydi Schans en Hanneke van Dorp namen de deelnemers in twee groepen mee het gebied in. De dichte ochtendmist, waar de zon hardnekkig doorheen probeerde te breken, gaf het park een bijna mystieke uitstraling.

Het unieke karakter van het park sluit naadloos aan bij de beschrijving in de folder. Het Smalenbroek is een essenlandschap waar al sinds de late middeleeuwen wordt gewoond en geboerd.

De hoger gelegen dekzandrug zorgde voor droge voeten. De monumentale boerderij aan de overkant van het water stamt niet uit die periode, maar met een bouwjaar van 1715 heeft zij toch een respectabele leeftijd.

Landschapsarchitect Wattez ontwierp een landschap met allure. Al wandelend door het park, en met de aanwijzingen en uitleg van Lydi, werd dat niet alleen opnieuw duidelijk maar het was ook nuttig de opgedane kennis van de cursus in de praktijk nog eens uitgelegd te krijgen.

De foto's geven een impressie van de wandeltocht.

De IJsvogel

Op 27 november 2025 verscheen het boek *De IJsvogel*, geschreven door 2 journalisten van respectievelijk de NRC en de Volkskrant.

In een interview in de NRC doen zij nog eens uiteen wat een bijzondere vogel het is. Ergens in het interview wordt opgemerkt dat *“de ijsvogel een troost is tegen alle ellende in de wereld”*. Afgaande op wat er allemaal wereldwijd aan alle ellende voorbijkomt, zegt dat wel iets over de verbeeldingskracht die het kleine vogeltje oproept. Mensen zoeken naar iets dat niet alleen mooi is, maar ook onaangetaast lijkt door de chaos.

Dat mooie aan een ijsvogel is natuurlijk ook de blauw/groene kleur van de veren die ontstaat als de zon er op een bepaalde manier op schijnt.

Wat ook meehelpt aan het bijzondere van de ijsvogel is dat je hem zelden ziet en dat een ontmoeting dan ook voelt als een gelukje!

Bij aanhoudende kou leggen veel ijsvogels het loodje waardoor het voortbestaan onder druk komt te staan. Er zijn gelukkig ook ijsvogels die de kou wel overleven en die leggen soms wel vier keer zeven jongen per jaar!

Gelukkig heeft Lycke van Maanen enkele foto's ingestuurd die kracht bijzetten aan de prachtige verschijningsvorm van deze vogel! Het vastleggen van het duiken en visjes vangen is haar nog niet gelukt, komt misschien nog een keer. De foto's zijn gemaakt bij de Slangenbeek in Hengelo.

Louis Knuppel

Bloeddruppelstekelzwam

Foto: Lycke van Mannen.

Obsidentify kan het niet met zekerheid vaststellen maar geeft aan dat het mogelijk een spekswordzwam is (32%). Google lens geeft aan dat het hier gaat om de **bloeddruppelstekelzwam**. De foto is genomen bij de fotografe in haar tuin. De bloeddruppelstekelzwam is een zeldzame schimmel die leeft onder dennen en sparren. De schimmel heeft een wit vruchtlichaam waaruit bloedrode druppels vloeien die kurkachtig taai en roestbruin zijn.[1]

De soort is niet giftig, maar wordt niet gezien als eetbaar vanwege zijn bittere smaak. Ook gedroogde exemplaren smaken nog steeds bitter. Andere bronnen beschrijven de smaak als scherp.[1]

Wisseling van de wacht bij Werkgroep Publiekswandelingen

Ergens in het voorjaar van 2019 werd de werkgroep Publiekswandelingen opgezet. Aanvankelijk was ik alleen, maar gelukkig kreeg ik al snel versterking in de persoon van Greetje Koster. En later ook nog van Betty Meijerink, toen Greetje erg druk was met de organisatie van LGO - en NGO-cursussen. Samen hebben we ruim 5 jaar lang gidsenbijeenkomsten georganiseerd om een mooi excursieprogramma te kunnen samenstellen. Jaarlijks konden we ongeveer 10 publiekswandelingen aanbieden.

De corona-periode zorgde ervoor dat we gingen werken met aanmeldingen. Dit bleek een gouden greep. De gidsen werden niet meer overvallen door een spontane opkomst van 60 deelnemers, terwijl ze maar met z'n tweeën waren. Het enige nadeel blijkt te zijn, dat er mensen zijn die zich opgeven, maar uit eindelijk last-minute afzeggen of zomaar wegblijven.

Na 5 jaar staat IVN Enschede opeens in het teken van de verschuivingen. We hebben een nieuw bestuur! Greetje wordt penningmeester en verlaat de werkgroep. Ikzelf heb ook zin om weer eens iets anders te doen: ik ga webmaster Jan Willem Visschers assisteren.

Toen ik opzoek ging naar opvolgers duurde het een tijdje voor iemand een vinger opstak. Maar toen de bestuurswisseling duidelijke contouren begon aan te nemen, stond Hanneke klaar om het stokje van ons over te nemen. En kort daarna verklaarden ook Karin de Vries en Inge van Erkelens dat ze actief wilden worden in de werkgroep.

Om een schone start te maken heeft de werkgroep vanaf heden een nieuw e-mailadres: publiekswandelingen@ivnenschede.nl

We wensen de nieuwe werkgroepleden en de gidsen mooie wandelingen!

Greetje Koster
Lidy Vrijheid

Aamsveen activiteit Bonhoeffer 16 oktober 2025

Deze activiteit werd als erg positief ervaren door alle begeleiders. De leerlingen hadden al een voorbereidende les op school gehad door Quinten Pellegrum van Landschap Overijssel. De leerlingen verzamelden zich bij NON Camping. Uit Duitsland kwamen leerlingen van de Reaal Schule uit Ahaus en uit Nederland van het Bonhoeffer. De Duitse leerlingen waren rustig, werkten goed samen, gedisciplineerde leerlingen van ong. 16 jaar, heel enthousiast. Ook de Nederlandse leerlingen waren enthousiast, het was een feestje in het veen, modder, kuilen, lekker struinen.

Aan de Duitse kant is nog niets gewerkt in het veen. Aan de Nederlandse kant is herstel van het veen bijna geheel uitgevoerd. Samen hebben de leerlingen proefjes/opdrachten gedaan. Bijvoorbeeld het inventariseren van de diversiteit aan plantjes op een vierkante meter (dit zou beter passen bij de Kluunplaats i.p.v. bij de Uitkijktoren). Als onderdeel van beheersmaatregelen mochten ze als afsluiting aanvallen op boompjes, die mochten ze eruit trekken. Wat ze moesten doen snapten alle leerlingen, het doel hiervan m.b.t. het gebiedsbeheer mag duidelijker uitgelegd worden.

Na de activiteiten was er een heerlijke lunch met volop eten en drinken voor alle deelnemers. Alles klopte! Complimenten aan de organisatoren van het Bonhoeffer en Landschap Overijssel.

Het doel is hier een Internationaal project van te maken, combinatie van een Nederlandse en Duitse school. Bij voorkeur in juni/juli volgend jaar samen het veen in!

Aandachtspunten: het Duitse verhaal was lang en voor sommigen moeilijk te volgen. De verplichte app werkte niet goed, herkende niet goed de verschillende grassoorten en plantjes. Het verhaal op de Powerpoint: de plaatjes zijn duidelijk, de tekst ontbreekt vrijwel. Prettiger is het om de tekst vooraf op papier te krijgen.

Het project wordt gefinancierd vanuit Europese subsidie aan Landschap Overijssel voor herstel van het veen. Educatie is hiervan een onderdeel.

Tip van Wim: Er zijn ook subsidiemogelijkheden voor grensoverschrijdende activiteiten.

Speurneuzen aan zet!

Op woensdag 22 oktober organiseerde IVN Enschede een herfstwandeling voor kinderen van 4 tot 8 jaar met hun (groot) ouders in Kinderboerderij Noord in Enschede. Tussen 13.00 en 14.45 uur kon men zich melden bij de IVN-Kraam op het voorpleintje van de kinderboerderij alwaar informatie werd verstrekt over de wandeling die was uitgezet.

Het thema van deze activiteit was de herfst en dan vooral de veranderingen die daardoor plaatsvinden in het bos. De vruchtjes van struiken en bomen worden rijp en vallen af, bladeren van de bomen verkleuren, de natuur maakt zich klaar voor de winter. Het is een tijd dat je van alles kunt vinden. Eikels, kastanjes, blaadjes die eerst groen waren en nu rood of geel of bruin, veren van vogels die in de rui zijn....

Bij aanmelding kregen de kinderen eierdozen mee met op de deksel afbeeldingen aangebracht van bijv. eikels, kastanjes enz. die het voor de kinderen makkelijk maakte om wat gericht te gaan zoeken. Het gevonden materiaal kon vervolgens in de vakjes van de eierdozen worden bewaard.

Bij terugkomst van de wandeling stond er warme chocolademelk klaar in het Educatief Centrum van de kinderboerderij. Ook konden de kinderen knutselen en het gevonden materiaal op papier plakken. Daar werd gretig gebruik van gemaakt.

Vastgesteld kan worden dat het een zeer geslaagde middag is geworden, de kinderen waren heel enthousiast; de uitstekende weersomstandigheden werkten natuurlijk ook goed mee. De combinatie speurtocht bij een kinderboerderij is natuurlijk bij voorbaat al een succes. Uiteindelijk hebben minstens 30 kinderen en 20 ouders meegedaan.

De bedoeling is voor volgend jaar wederom een dergelijke activiteit te organiseren.

BOMEN OVER BOMEN

Dat bomen belangrijk zijn weten we allemaal. Maar hoe zit een boom eigenlijk in elkaar, hoe werkt hij samen met andere organismen, waarom vallen de blaadjes in de herfst en hoe herken je een boom waar nog geen blad aan zit?

IVN Enschede organiseerde in het voorjaar van 2025 een beginnerscursus. De belangstelling was overweldigend en de cursus was een succes. Daarom organiseren we deze bomencursus nogmaals en hopen opnieuw een groep mensen enthousiast te maken over bomen. Er is al een mooie lijst van belangstellenden die met voorrang mogen inschrijven, omdat zij vorig jaar al op de resevelijst stonden. Zij hebben hierover al bericht ontvangen.

De cursus zal bestaan uit 4 cursusavonden (één meer dan vorig jaar), die gevuld zullen worden met theorie en een praktische component (donderdagavond 19.30 uur) en 3 excursies (zaterdagochtend 10.00 uur) in het voorjaar van 2026.

De data zijn:

- 19 maart & 21 maart
- 9 april & 18 april
- 7 mei & 9 mei
- 21 mei

Globale inhoud van de cursus :

Het doel van de cursus is het leren herkennen (blad en stam, bloem en vrucht) van de meeste inheemse bomen en enkele veelvoorkomende exoten (Amerikaanse eik) in Twente.

In hoofdlijnen komen de volgende zaken aan de orde: bomenfamilies, bouw en groeiwijze en varianten (geen uitgebreide systematiek), ecologie en standplaats, leven in en om de boom (beperkt), bosranden en bomensingels (beperkt).

Bomenfamilies zoals: Napjesdragers (w.o. beuk en eik), betulacea (berk, hazelaar, tammekastanje), rosaceae (appel, meidoorn), naaktzadigen (spar, den, conifeer).

Het is een beginnerscursus die openstaat voor IVN leden uit Enschede, maar ook voor leden van onze zusterverenigingen. Ook niet-leden zijn van harte welkom. De kosten zijn 45 euro voor IVN-leden en 60 euro voor niet-leden. Koffie/thee en (digitaal)lesmateriaal zijn bij de prijs inbegrepen. Er is plaats voor maximaal 24 deelnemers. De locatie voor de theorieavonden is het NIVON-gebouw in de Dotterbloemstraat. De excursies zullen op locaties aan de rand van Enschede zijn. Aanmelden kan via :

<https://www.ivn.nl/afdeling/enschede/natuuractiviteiten/cursus-bomen-over-bomen-2026/>

Lydi Vrijheid

Goudhaantje

Op 28 september om 11:52 uur vloog er een vogeltje tegen ons achterraam. Toen ik naar buiten ging om te kijken, bleek het om een goudhaantje te gaan. Die had ik nog niet eerder in mijn tuin gespot. Jammer dat mijn eerste exemplaar het zieltogende stuiptrekkende pechvogeltje van de eerste foto moest zijn. Ik had het beestje (m/v) al afgeschreven maar om 11:56 uur kon ik de tweede foto maken.

Nog niet in topconditie, zo te zien. Maar een paar minuten later was het vogeltje gevlogen.

Nico van Diepen

Zwammen over zwammen

Stageverslag

Mijn naam is Elke, ik ben in september jl. begonnen aan de LGO. Vandaag, 31 oktober, was de dag dat ik met een aantal IVN gidsen mee het bos in mocht om paddenstoelen te zoeken.

Er waren 17 mensen die zich hadden opgegeven om mee te lopen waaronder een familie met kinderen. We werden in 2 groepen verdeeld onder leiding van allebei 2 gidsen. De gidsen begonnen met zich voorstellen, vertelden wat we gingen doen, hoelang het ongeveer zou duren en vervolgens werd er verteld hoe de bouw van de paddenstoel is. Gewapend met spiegel en vergrootglas gingen we op pad en al snel zagen we de eerste paddenstoelen. Er was veel interactie met de gidsen en iedereen die mee liep. Een aantal enthousiaste mensen met fototoestellen. Zij gingen zelfs op de knieën voor het mooiste plaatje. Op een gegeven moment hebben de gidsen gezegd dat wij alvast door zouden lopen, want soms duurt zo'n perfect plaatje toch wel lang voor de rest van de groep.

We zagen een heksenkring. *'Heksenkringen in het bos staan vaak bij een boom', zegt Wietse de Boer, buitengewoon hoogleraar Bodembioogie. 'Ze worden gevormd door mycorrhiza-schimmels. Dat zijn schimmels die in symbiose leven met bomen.' De boom geeft bepaalde voedingsstoffen af aan de schimmels en de schimmels breken op hun beurt organische stof – die voor andere organismen moeilijk te benutten is, zoals humus – af tot minerale voedingsstoffen die de boom kan opnemen. Win-win.*

Verder hebben we veel verschillende soorten gezien, maar nog lang niet alle 5000 die er ongeveer bestaan in Nederland. We zagen o.a gele trilzwam, witsteelfranjehoedje, bleke oesterzwam, waaierkorstzwam, gewone elfenbankje, paarse korstzwam, gewone zwavelkopje, citroenstrookzwammen, geweizwam. Hebben ze lamellen, plaatjes, stekels of buisjes waar de sporen zich in bevinden. *Paddenstoelen planten zich voort met behulp van sporen. Deze sporen worden verplaatst door wind, water, dieren of insecten, vaak zitten deze sporen verstopt onder de hoed van de paddenstoel. Daarmee is de onderkant dus van groot belang voor de voortplanting.*

Ik vind het knap dat ze zo'n goede tijdsplanning hebben, iedereen in de gaten weten te houden, proberen iedereen evenveel aandacht te geven, dat ze samen zoveel weten over paddenstoelen. Ze vulden elkaar goed aan. Het is dan wel jammer dat mensen geen vrijwillige bedrage geven of ze moeten het achteraf nog hebben overgemaakt. Daar moet nog iets op gevonden worden, misschien toch een QR code aanmaken, want ja ze zijn hier toch al enige tijd mee bezig geweest. Route bepalen, verschillende keren checken of er nog voldoende paddenstoelen staan, etc.

Ik heb weer veel geleerd en het was een heerlijke wandeling.
Dankjulliewel

Nieuwe e-mailadressen

Beste natuurliefhebber,
IVN Enschede heeft een aantal nieuwe e-mailadressen in gebruik genomen. We hebben gemerkt dat de berichten hiervan de eerste keer vaak in de spambox terechtkomen. Het zou jammer zijn als je onze berichten mis zou lopen. Dus kijk even in je spambox.
Er is een mail uitgegaan over BOMEN door cursussen@ivnenschede.nl.

Het gaat o.a. om de volgende emailadressen:
cursussen@ivnenschede.nl
pr@ivnenschede.nl
publiekswandelingen@ivnenschede.nl

Lidy Vrijheid

Foto: Lycke van Maanen Locatie: dal van mosbeek

Kinderpaddenstoelenfestijn 12 oktober 2025

Dit jaar was het Kinderpaddenstoelenfestijn op zondag 12 oktober 2025. Tijdens het voorwandelen op vrijdag 3 oktober kwamen wij heel weinig paddenstoelen tegen. Het was erg droog geweest de afgelopen periode. Er werd toen zelfs geopperd om het festijn te gaan verplaatsen naar een andere dag, maar dit kon niet omdat er al geflyerd was en de overige voorbereidingen ook getroffen waren.

Gelukkig werd er regen verwacht en de uitkomst was dat er op zondag 12 oktober toch erg veel paddenstoelen te vinden en te bewonderen waren.

Om 12.00 uur was het verzamelen geblazen en Jan Willem was er al met de aanhanger. Ook had hij Ineke M. meegebracht. Marian hielp ook bij de kraam. Het was een mooie herfstdag met een aangename 16 graden. Samen met Joke, Greetje en Ineke K. hebben wij de route pijltjes uitgezet en ook de 16 kabouterpaaltjes langs de route geplaatst. Wim was al druk geweest om de hondenpoep te verwijderen.

Als invaller voor Inge mocht ik post 3 bemannen. Dat is de post waar de uitleg over de 3 'V's' gegeven wordt. De paddenstoelen in het bos kunnen namelijk 'Vriendjes', 'Vijanden' of 'Vuilnismannen' zijn.

De 'Vriendjes' kunnen ervoor zorgen dat een boom die dichtbij staat profiteert van de schimmeldraden die een innige verbinding met de haarwortels van de boom aangaan. De paddenstoel zorgt ervoor dat de boom gemakkelijker water en mineralen kan opnemen. Als tegenprestatie geeft de boom suikers aan de paddenstoel. Voorbeelden van 'Vriendjes' zijn: Vliegenzwam en Rodekoolzwam (vooral bij eiken en beuken).

Daarentegen dringen de schimmeldraden van 'Vijanden' hun gastheer binnen en dat zal uiteindelijk leiden tot de dood van de boom. Sommige 'Vijanden' vervullen na de dood van hun gastheer de rol van 'Vuilnisman'. Voorbeelden van 'Vijanden' zijn: Zwavelzwam, Reuzenzwam en de Echte Tonderzwam. Ook zijn er paddenstoelen die parasiteren op andere zwammen, bijvoorbeeld: de Kostgangerboleet die huist op de Aardappelbovist.

Een onmisbare rol in de natuur wordt ingenomen door de 'Vuilnismannen'. Deze breken dood materiaal af, waardoor belangrijke stoffen weer terugkomen in de natuur. Met name bomen en planten kunnen hier weer van profiteren. Voorbeelden van 'Vuilnismannen' zijn: Heksenschermpje en Gewone Zwavelkop.

Gedurende de middag heb ik ongeveer 50 kleine en grote mensen uitleg mogen geven over de 3V's. Nagenoeg iedereen was erg belangstellend en vroeg ook naar voorbeelden. Gelukkig had ik een 'Echte Tonderzwam' op een stuk hout bij mij en kon ik hen deze laten zien en ook voelen. De meeste kinderen wisten dat ze geen paddenstoelen mogen aanraken, laat staan plukken.

Binnen enkele meters van mijn plekje had ik vooraf al 6 andere paddenstoelen ontdekt (deze stonden jammer genoeg voor de deelnemers niet op de kaart), zoals: de Paarse schijnridderzwam, de Slanke anijstrechtterzwam, een Vezelkop, de Geschubde inktzwam, het Heksenschermpje en een Eikenbladzwammetje.

Veel kindjes, maar ook de ouders en grootouders konden met een spiegelkje de Paarse schijnridderzwam, aan de onderkant bekijken en zagen dan een mooie paarse kleur. Het Slanke anijstrechtterzwammetje was zo klein, dat de kindjes heel dichtbij moesten kijken. Dat vonden ze best spannend. De Geschubde inktzwam, waarvan de hoed helaas afgebroken was, maakte ook veel indruk. Ernaast lag een plat exemplaar en deze leek met zwarte inkt overgoten. De Vezelkop paddenstoelen werden bijna over het hoofd gezien, zo mooi verdekt stonden ze opgesteld.

Erg leuk was nog een heel verhaal dat een meisje van ca 3-4 jaar afstak over 'Rupsje Nooitgenoeg'. Zij bleef vertellen wat het rupsje meemaakte en dat het tenslotte een mooie vlinder werd.

Doordat ik op mijn post moest blijven heb ik helaas niets gezien van de tent van Martin en Karin waar de kinderen met een microscoop en binoculair konden zien hoe paddenstoelen en sporen er uitzien en waar ze verhalen konden horen over slijmzwammen (myxomyceten), paddenstoelen en voortplanting.

Greetje vertelde over de bouw van een paddenstoel en Joke een spannend heksenverhaal over opruimen en zwavelkopjes. Aan het eind konden de kinderen bij Ineke laten zien wat ze hadden geleerd door vragen te beantwoorden.

Wel heb ik op het eind nog enige tijd bij de Kraam gestaan en laatste deelnemers binnen zien komen. Vol trots kwamen de kinderen hun volle paddenstoelenbingokaart laten zien. De kinderen waren erg enthousiast over de stenen/schelpen en plaatjes die ze mochten uitzoeken.

Kortom het was weer een geslaagd Kinderpaddenstoelenfestijn.

Jan Muller

Greetje Koster, nieuwe penning- meester.

Het "oude" bestuur heeft veel en vaak oproepen gedaan voor nieuwe bestuursleden. In de voorjaarseditie van de gidsengids deed Hanneke namens het bestuur een voor mij echt hartverscheurende oproep. Nieuwe bestuursleden, het liefst allemaal tegelijk.

Ik ben eind 2019 begonnen als vrijwilliger bij IVN Enschede en heb Lidy Vrijheid geholpen bij het opzetten en organiseren van een jaarprogramma voor publiekswandelingen.

Omdat het me prachtig leek om te gidsen en ik nog onvoldoende van de natuur wist ben ik op zoek gegaan naar opleidingen die bij IVN Enschede zouden passen. Zo kwam ik bij de 1-jarige Landschapsgidsenopleiding die in Haaksbergen in 2018 heeft gedraaid. Samen met Haaksbergen hebben we hem verder ontwikkeld en 3 keer uitgevoerd. Daarna gaf het toenmalige bestuur aan dat ze graag een vervolg wilden zodat we een volledige echte Natuurgidsenopleiding hadden. Die hebben we ook ontwikkeld en uitgevoerd. En het voldeed aan de Landelijke IVN eisen. Ook omdat deze gidsen een mooi plekje bij de IVN verdienen vind ik het belangrijk dat de afdeling goed draait.

De oproep van Hanneke van voorjaar 2024 hield me bezig. IVN Enschede doet heel veel mooie dingen voor o.a. scholen, voor publiek, voor kinderen en hun grootouders, voor visueel beperkten en allerlei andere zaken waarbij ook veel vrijwilligers zijn die deze groepen ondersteunen zoals PR, de kraam enz.

Het zou toch jammer zijn als er geen opvolging voor het bestuur zou komen, dacht ik, en de afdeling in zijn geheel niet voortgeholpen zou worden. In 2025 vond ik dat ik ruimte genoeg had om het penningmeesterschap op me te nemen. En heb ik medestanders gevonden. Ik ben heel blij dat ik als penningmeester samen met Joke als voorzitter en Ronald als secretaris mag doen en dat Nico ons nog bijstaat tot aan de ALV

Ik ben heel benieuwd wat er leeft binnen de afdeling en hoe we dit samen met iedereen nog mooier kunnen maken dan het al is. Ik verheug me op de inspiratiedag in februari. Ik hoop dat we er allemaal veel input, antwoorden en ideeën voor de nabije toekomst van krijgen. Het is fijn om te weten wat de vrijwilligers en leden denken en hoe we dat met elkaar kunnen realiseren. Ik hoop daarin een bijdrage te kunnen leveren.

Rectificatie

In het verslag Aamsveen 3.0 van Lidy Vrijheid in de najaarseditie is een fout geslopen. Bij de tekst "Als het veen uitdroogt komt er veel CO vrij, als het veen groeit neemt het CO op." CO moet zijn CO₂.

Agenda

- 7 febr. 10:00-15:00 u Inspiratiedag Theeschenkerij de Oldenhof
- 19 mrt 09:30 u Schoolwandelingen overleg Lammerinkswönnner
- 28 mrt 09:30 u Voorwandelen Groot Brunink
- 30 mrt - 16 apr Voorjaarsactiviteit Groot Brunink
- 11 april Professionaliseringsdag -nadere info volgt
- 15 april 08.30 – 13.00 uur Stedelijk Lyceum Zwering Ledeboerpark

Publiekswandelingen

- Historische wandeling landgoed het Groot Brunink vrijdag 06 februari 2026: 14:00 tot 15:30
- Naar de Knoppen op Landgoed Bouwhuis/Amelink – Enschede vrijdag 20 februari 2026: 13.30 tot 15:30
- IVN Kinderwinterwandeling-Ledeboerpark Enschede woensdag 26 februari 2026: aanmelden parkeerplaats tussen 13.30 en 14.30
- Cursus – 'Bomen over Bomen' 2026 zie website IVN Enschede voor datums en inhoud
- Cursus: Wilde planten voor dummies zie website IVN Enschede voor datum en inhoud
- Landgoedwandeling over De Weele – Boekelo vrijdagmiddag 15 mei 2026: 13:30 tot 15:30

Groene kalender

Februari

- 13 Warmetruiendag n.t.b. Mollentelling
- 28 Kikkerdritelling

Maart

- 3 World Wildlife Day
- 13-14 NLdoet
- 18 Global Recycling Day
- 18 Nationale Boomfeestdag
- 20 Start lente
- 21 Schelpenteldag
- 21 Werelddag van de Bossen
- 21 Start NK Tegelwippen
- 22 Wereldwaterdag
- 28 Landelijke Compostdag
- 28 Zomertijd
- 29 Zoogdierdag

Inleveren kopij

We streven er naar ook voor de volgende voorjaars uitgave van de GidsenGids weer een mooie, volle gids samen te stellen. Zoals mogelijk bekend is de voorjaarsgids samengevoegd met de wintereditie. Mocht er voor 1 april voldoende kopij binnen zijn, kan alsnog een extra gids verschijnen. Voor de zomer editie vragen we in ieder geval je kopij vóór 27 juni 2026 o.v.v. " Kopij Gidsengids " te mailen naar dit mailadres van de redactie :

redactie@ivnenschede.nl

Tuinvogelpuzzel

In onderstaande letterbrij zijn de namen verborgen van de afgebeelde tuinvogels. Opeenvolgende letters grenzen aan elkaar, horizontaal, verticaal of diagonaal. Als u de namen van deze vogels doorstreept met een dikke viltstift krijg u met enige fantasie de naam te zien van een leuke wintergast. Met een beetje geluk komt die deze winter uw tuin bezoeken.

pdhewnalqwwpeaapl
wgoorjnmtpyqniwk
jdkdfkleuaiatrteq
gbldkdwriamzeazxs
seorywhkelpplrckjh
fqahspkwsuemmjgop
fdwmtkkdddl sdf fnk
hgej pqrseempgnitp
efsvxxmnrwdnbvxzp

Nico van Diepen

Hulp gevraagd bij de Werkgroep PR & Communicatie.

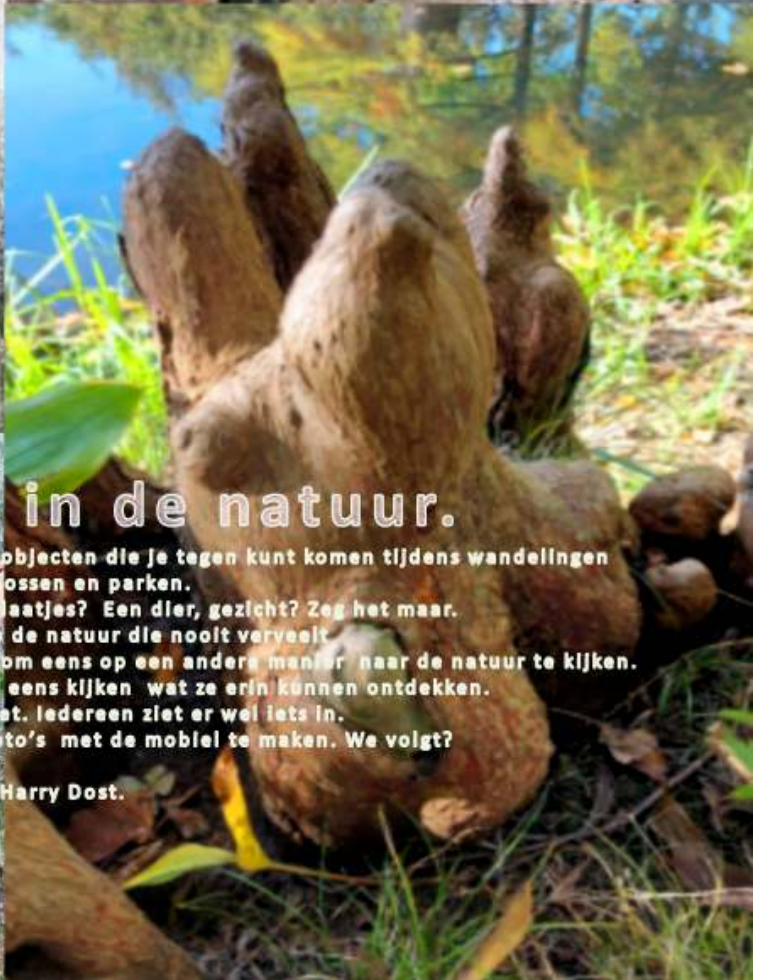
Laura en Tineke onderhouden diverse interne en externe contacten van IVN Enschede als het gaat om Public Relations, o.a. via persberichten en informatieverstrekking aan derden.

Zij zoeken ondersteuning van iemand met gevoel voor taal, die met enthousiasme IVN Enschede in de schijnwerpers wil zetten en nog meer wil promoten dan nu gebeurt, ook nieuwe en actieve leden aan te trekken en contacten onderhouden met bestaande leden etc. etc.

Klinkt dit als een leuke uitdaging voor jou? Laat hem dan niet voorbij gaan!

Voor informatie of een kennismakingsgesprek kun je graag contact opnemen met Tineke Eitink via ons nieuwe PR e-mailadres: pr@ivnenschede.nl

Je bent van harte welkom!

Wandelen in de natuur.

Zomaar wat plaatjes maken van bijzondere objecten die je tegen kunt komen tijdens wandelingen in de bossen en parken.

Wat ontdekt de lezer in deze plaatjes? Een dier, gezicht? Zeg het maar.

Het is jouw kijk op de natuur die nooit verveelt.

Misschien een mooie opdracht voor kinderen om eens op een andere manier naar de natuur te kijken.

Mak eens foto's en laat anderen eens kijken wat ze erin kunnen ontdekken.

Fouten maken kan niet. Iedereen ziet er wel iets in.

Het inspireert mij om wat foto's met de mobiel te maken. We volgt?

Harry Dost.

